

Brüssel, XXX
[...] (2021) XXX draft

KOMISJONI TEATIS

Kriteeriumid, mis võimaldavad analüüsida üleeuroopalise tähtsusega projektide elluviimise toetamiseks antava riigiabi kokkusobivust siseturuga

1. SISSEJUHATUS

1. Käesolevas teatises antakse suuniseid üleeuroopalist huvi pakkuvate tähtsate projektide riikliku rahastamise hindamiseks riigiabi eeskirjade kohaselt.
2. Sellised projektid võivad aidata oluliselt kaasa ELi kestlikule majanduskasvule, töökohtade loomisele ja tööstuse konkurentsivõimele, pidades silmas nende positiivset ülekanduvat mõju siseturule ja ühiskonnale tervikuna.
3. Üleeuroopalist huvi pakkuvad tähtsad projektid võimaldavad koondada kogu ELi teadmisi, oskusi, finantsvahendeid ja ettevõtjaid, et kõrvaldada tõsiseid turutõrkeid ja süsteemseid vigu ning tegelda ühiskonnaprobleemidega, mis muidu jääksid lahendamata. Nende eesmärk on tuua kokku avalik ja erasektor, et võtta ette ulatuslikke projekte, mis annavad märkimisväärset kasu ELile ja selle kodanikele.
4. Üleeuroopalist huvi pakkuvad tähtsad projektid võivad toetada kõiki poliitikavaldkondi ja meetmeid, mille eesmärk on saavutada ühiseid Euroopa eesmärke, eelkõige Euroopa rohelist kokkulepet,¹ digistrateegiat,² Euroopa uut tööstusstrateegiat³ ja Next Generation EUd⁴. Üleeuroopalist huvi pakkuvad tähtsad projektid võivad aidata kaasa ka kestlikule taastumisele pärast tõsiseid majandushäireid nagu need, mida põhjustas COVID-19 pandeemia, ning toetada jõupingutusi ELi sotsiaalse ja majandusliku vastupanuvõime tugevdamiseks.
5. Võttes arvesse väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEd) strateegiat,⁵ on oluline, et VKEd saaksid osaleda üleeuroopalist huvi pakkuvates tähtsates projektides ja neist kasu saada. Komisjon võtab hindamisel arvesse asjaolusid, mille puhul teatatud abi ei moonuta tõenäoliselt põhjendamatult konkurentsi, näiteks selle summa tõttu.
6. Üleeuroopalist huvi pakkuvate tähtsate projektide rakendamine nõuab tihti avaliku sektori asutuste märkimisväärset osalust, sest muidu turg selliseid projekte ei rahastaks. Et tagada võrdsete tingimuste säilimine siseturul, kehtestatakse käesoleva teatisega normid, mida kohaldatakse juhul, kui selliste projektide riiklik rahastamine kujutab endast riigiabi.

---

¹ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa roheline kokkulepe“, COM(2019) 640 final, 11. detsember 2019.

² Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa digituleviku kujundamine“, COM(2020) 67 final, 19. veebruar 2020.

³ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa uus tööstusstrateegia“, COM(2020) 102 final, 10. märts 2020.

⁴ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa võimalus: parandame vead ja teeme ettevalmistusi järgmise põlvkonna jaoks“, COM(2020) 456 final, 27. mai 2020.

⁵ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „VKEd strateegia kestliku ja digitaalse Euroopa kujundamiseks“, COM(2020) 103 final, 10. märts 2020.

7. ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punktis b on sätestatud, et abi üleeuroopalist huvi pakkuva tähtsa projekti elluviimiseks võib pidada siseturuga kokkusobivaks. Seepärast esitatakse käesolevas teatises suunised kriteeriumide kohta, mida komisjon kohaldab üleeuroopalist huvi pakkuvate tähtsate projektide elluviimiseks antud riigiabi hindamisel. Esiteks sätestatakse kohaldamisala ning seejärel esitatakse loend kriteeriumidest, mille abil komisjon hindab üleeuroopalist huvi pakkuvate tähtsate projektide olemust ja olulisust ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti b kohaldamise eesmärgil. Seejärel selgitatakse, kuidas komisjon hindab üleeuroopalist huvi pakkuvate tähtsate projektide riikliku rahastamise kokkusobivust riigiabi eeskirjadega.
8. Teatises ei välistata võimalust, et üleeuroopalist huvi pakkuvate tähtsate projektide elluviimiseks antud abi võib käsitada siseturuga kokkusobivana ELi toimimise lepingu muude sätete, eelkõige artikli 107 lõike 3 punkti c, ja nende rakenduseeskirjade alusel. Need sätted ei pruugi siiski täielikult käsitleda üleeuroopalist huvi pakkuvate tähtsate projektide asjakohasust, eripära ega omadusi. Need projektid võivad nõuda konkreetseid abikõlblikkus-, kokkusobivus- ja menetlussätteid, nagu on sätestatud käesolevas teatises.

2. KOHALDAMISALA

9. Komisjon kohaldab käesoleva teatise põhimõtteid üleeuroopalist huvi pakkuvate tähtsate projektide suhtes kõigis majandussektorites.
10. Teatist ei kohaldata järgmiste meetmete suhtes:
  - a) meetmed, mis kujutavad endast abi raskustes olevatele ettevõtjatele, nagu on määratletud päästmise ja ümberkorraldamise suunistes⁶ või neid muutvates või asendavates suunistes, välja arvatud ettevõtjad, kes ei olnud raskustes 31. detsembri 2019. aasta seisuga, kuid sattusid raskustesse ajavahemikul alates 1. jaanuarist 2020 kuni ajutise raamistiku kohaldamise lõpuni;
  - b) meetmed, mis kujutavad endast erakorralist abi ettevõtjatele, kellele komisjoni eelneva otsuse alusel, millega abi on tunnistatud ebaseaduslikuks ja siseturuga kokkusobimatuks, on esitatud seni täitmata korraldus abi tagasimaksmiseks;
  - c) abimeetmed, kui meede ise, selle tingimuste või rahastamisviisiga kaasneks paratamatult ELi õiguse rikkumine,⁷ eelkõige järgneva puhul:

---

⁶ Suunised raskustes olevate mittefinantsettevõtjate päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi kohta (ELT C 249, 31.7.2014, lk 1). Nagu on selgitatud kõnealuste suuniste punktis 23, ei saa juhu, kui raskustes oleva ettevõtja eksistents on sattunud ohtu, kasutada seda äriühingut muude poliitiliste eesmärkide saavutamise vahendina, enne kui tema elujõulisus on tagatud.

⁷ Vt nt kohtuasi C-156/98, Saksamaa vs. komisjon (2000), ECLI:EU:C:2000:467, punkt 78, ja kohtuasi C-333/07, Régie Networks vs. Rhone Alpes Bourgogne (2008), ECLI:EU:C:2008:764, punktid 94–116.

- i. abimeetmed, mille puhul abi andmise tingimuseks on abisaaja peakorteri asumine asjaomases liikmesriigis või tegutsemine peamiselt selles liikmesriigis;
- ii. abimeetmed, mille puhul on abi andmise tingimus, et abisaaja kohustub kasutama riigis toodetud tooteid või seal pakutavaid teenuseid;
- iii. abimeetmed, mis piiravad abisaaja võimalust kasutada teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni tulemusi teises liikmesriigis.

3. RAHASTAMISKÕLBLIKKUSE KRITEERIUMID

- 11. Selleks et teha kindlaks, kas projekt kuulub ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti b kohaldamisalasse, kohaldab komisjon punktides 3.1, 3.2 ja 3.3 sätestatud kriteeriume.

3.1. Projekti määratlus

- 12. Abitaotlus peab käsitlema üksikprojekti, mille eesmärgid ja elluviimise tingimused (sh osavõtjad ja rahastamine) on selgelt määratletud⁸.
- 13. Komisjon võib käsitada abikõlblikuna ka „integreeritud projekti”, st rühma üksikprojekte, mis on koondatud ühise struktuuri, tegevuskava või programmi alla, millel on ühine eesmärk ja mis põhineb ühtsel süsteemsel lähenemisviisil. Integreeritud projekti üksikosad võivad olla seotud tarneahela eri tasanditega, kuid peavad üksteist täiendama ja pakkuma olulist lisaväärtust olulise üleeuroopalise eesmärgi saavutamiseks⁹.

3.2. Üleeuroopaline huvi

3.2.1. Kumulatiivsed üldkriteeriumid

- 14. Projekt peab aitama konkreetselt, selgelt ja äratuntavalt kaasa ühe või mitme ELi eesmärgi või strateegia saavutamisele ning sellel peab olema märkimisväärne mõju kestlikule majanduskasvule, lahendades ühiskonnaprobleeme või luues väärtust kogu ELis.
- 15. Projekt peab aitama oluliselt kaasa ELi eesmärkide saavutamisele, näiteks olema ülitähtis muu hulgas Euroopa roheline kokkulepe,¹⁰ digistrateegia¹¹ ja Euroopa andmestrategie,¹² Euroopa uue tööstusstrateegia,¹³ Next Generation

⁸ Teadus- ja arendusprojektide puhul tuleb juhul, kui kaks või enam projekti ei ole üksteisest selgelt eristatavad ning eelkõige siis, kui neil eraldivõetuna puudub tehnoloogilise edu saavutamise tõenäosus, käsitada neid ühe projektina.

⁹ Edaspidi nimetatakse nii üksikprojekti kui ka integreeritud projekti lihtsalt projektiks.

¹⁰ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa roheline kokkulepe“, COM(2019) 640 final, 11. detsember 2019.

¹¹ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa digituleviku kujundamine“, COM(2020) 67 final, 19. veebruar 2020.

¹² Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa andmestrategie“, COM(2020) 66 final, 19. veebruar 2020.

EU,¹⁴ teadusuuringute ja innovatsiooni uue Euroopa teadusruumi,¹⁵ ELi uue ringmajanduse tegevuskava¹⁶ või ELi eesmärgi jaoks saada aastaks 2050 kliimaneutraalseks.

16. Projekt peaks näitama, et selle eesmärk on kõrvaldada olulised turutõrked või süsteemsed puudused, mis takistavad projekti elluviimist samas ulatuses või samal viisil, kui abi ei anta, või lahendada ühiskondlikud probleemid, mida ei ole võimalik muul viisil lahendada.
17. Juhul kui projekti olemus ei nõua väiksemat osalejate arvu,¹⁷ peab selles osalema vähemalt neli liikmesriiki ning sellest saadav kasu ei tohi piirduda rahastavate liikmesriikidega, vaid peab laienema olulisele osale ELi territooriumist. Projektist saadav kasu tuleb selgelt, konkreetset ja äratuntavalt kindlaks määrata¹⁸.
18. Kõigile liikmesriikidele tuleb anda reaalne võimalus kujunemisjärgus projektis osaleda. Välja arvatud juhul, kui see on projekti olemusest tulenevalt õigustatud, peavad teavitavad liikmesriigid tõendama, et kõiki liikmesriike teavitati võimalikust projekti sündimisest, sealhulgas kontaktide, liitude, kohtumiste või kontaktide loomise ürituste kaudu, ning neile anti piisav võimalus osaleda.
19. Projektist saadav kasu ei tohi piirduda asjaomaste ettevõtete või sektoriga, vaid sellel peab olema laiem tähtsus ELi majandusele ja ühiskonnale ülekanduva positiivse mõju kaudu (nt süsteemne mõju väärtusahela mitmele tasandile, eelnevatele või järgnevatele turgudele, alternatiivne kasutus muudes sektorites või üleminek ühelt transpordiliigilt teisele), mis on määratletud selgelt, konkreetset ja äratuntavalt.

---

¹³ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa uus tööstusstrateegia“, COM(2020) 102 final, 10. märts 2020.

¹⁴ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa võimalus: parandame vead ja teeme ettevalmistusi järgmise põlvkonna jaoks“, COM(2020) 456 final, 27. mai 2020.

¹⁵ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Uus Euroopa teadusruum teadusuuringute ja innovatsiooni jaoks“, COM(2020) 628 final, 30. september 2020.

¹⁶ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Uus ringmajanduse tegevuskava. Puhtama ja konkurentsivõimelisema Euroopa nimel“, COM(2020) 98 final, 11. märts 2020.

¹⁷ Väiksem osalevate liikmesriikide arv võib olla põhjendatud näiteks juhul, kui projekt on seotud ühendatud teadusuuringute taristute ja TEN-T projektidega, mis on põhimõtteliselt rahvusvahelise tähtsusega, sest need moodustavad osa füüsiliselt seotud piiriülesest võrgust või on olulised piiriülese liikluskorralduse ja koostalitlusvõime parandamiseks.

¹⁸ Ainuüksi asjaolust, et projekti teostavad eri riikides asuvad ettevõtjad või teadusuuringute taristut kasutavad hiljem eri riikides asutatud ettevõtjad, ei piisa selleks, et projekti saaks käsitada üleeuroopalist huvi pakkuva tähtsa projektina. Kohus on toetanud komisjoni seisukohta, et projekti võib artikli 107 lõike 3 punkti b kohaldamisel kirjeldada üleeuroopalist huvi pakkuva projektina, kui see on osa rahvusvahelisest ELi programmist, mida toetavad ühiselt mitme liikmesriigi valitsused või mis tuleneb mitme liikmesriigi kooskõlastatud meetmest võitluses ühise ohu vastu. Liidetud kohtuasjad C-62/87 ja 72/87: *Exécutif régional wallon ja SA Glaverbel vs. komisjon* (1988), ECLI:EU:C:1988:132, punkt 22.

20. Projekt peab hõlmama märkimisväärsed abisaajapoolset kaasrahastust.
21. Projekt peab järgima põhimõtet „ei kahjusta oluliselt“ ja tagama keskkonnale kahjulike toetuste järkjärgulise kaotamise, mida on rõhutatud Euroopa rohelises kokkuleppes¹⁹.

3.2.2. Üldised positiivsed näitajad

22. Lisaks punktis 3.2.1 sätestatud kumulatiivsetele kriteeriumidele võtab komisjon soodsama seisukoha, kui:
  - a) projekti on kaasatud ka komisjon või mõni juriidiline isik, kellele komisjon on delegeerinud oma volitused, nagu näiteks Euroopa Investeerimispank ja Euroopa Investeerimisfond;
  - b) projekti väljavalimisse on kaasatud ka komisjon või mõni juriidiline isik, kellele komisjon on delegeerinud oma volitused, tingimusel et kõnealune isik tegutseb selle ülesande täitmisel rakendusstruktuurina;
  - c) projekti juhtimisstruktuur hõlmab komisjoni või mõnda juriidilist isikut, kellele komisjon on delegeerinud oma volitused, ja osalevaid liikmesriike;
  - d) projekt hõlmab olulisi koostöömeetmeid, pidades silmas koostööpartnerite arvu, eri sektorite organisatsioonide või eri suurusega ettevõtjate kaasamist ning eelkõige eri liikmesriikide suurettevõtjate ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate koostööd;
  - e) projekt hõlmab ELi fondi²⁰ kaasrahastamist otsese, kaudse või jagatud eelarve täitmise raames;
  - f) projektis võetakse arvesse taksonoomiamäärust²¹.

3.2.3. Erikriteeriumid

23. Teadus-, arendus- ja innovatsiooniprojektid peavad olema tõeliselt uuenduslikud või looma teadus- ja arendustegevuse või innovatsiooniga olulist lisaväärtust, pidades silmas asjaomase sektori tehnika taset.
24. Esmakordse tööstusliku kasutuselevõtu projektid peavad võimaldama uue teadus- ja innovatsioonimahuka toote või teenuse väljatöötamist ja/või täiesti uudse tootmisprotsessi kasutuselevõtmist. Olemasolevate seadmete korrapärane ajakohastamine innovatsioonita ja olemasolevate toodete uute versioonide väljatöötamine ei kvalifitseeru esmakordseks tööstuslikuks kasutuselevõtuks.

---

¹⁹ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa roheline kokkulepe“, COM(2019) 640 final, 11. detsember 2019.

²⁰ ELi rahalised vahendid, mida keskselt haldavad ELi institutsioonid, asutused, ühissettevõtted või muud organid ja mis ei ole otseselt või kaudselt liikmesriikide kontrolli all, ei kujuta endast riigiabi. Riigiabi võib liita rahastamisega ELi fondist tingimusel, et on täidetud punktis 36 sätestatud tingimus.

²¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuni 2020. aasta määrus (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik (ELT L 198, 22.6.2020, lk 13).

25. Esmakordse tööstusliku kasutuselevõtu all mõeldakse käesolevas teatises katserajatiste täiustamist, näidistehaseid või uuenduslikke seadmeid ja rajatisi, mida kasutatakse katsefaasile järgnevates etappides (sh testimisetapis), kuid see ei hõlma masstootmist ega müüki²². Esmakordset tööstuslikku kasutuselevõttu võib rahastada riigiabiga, kui esmakordsele tööstuslikule kasutuselevõtule eelneb teadus- ja arendustegevus ja innovatsioon ning ka tööstuslik kasutuselevõtt ise hõlmab olulise osana teadus- ja arendustegevust ja innovatsiooni, mis on projekti edukaks rakendamiseks tingimata vajalik. Esmakordset tööstuslikku kasutuselevõttu ei pea läbi viima sama üksus, mis tegeles teadus- ja arendustegevuse ja innovatsiooniga, eeldusel et esmakordse tööstusliku kasutuselevõtu üksus omandab õigused kasutada varasema teadus- ja arendustegevuse ja innovatsiooni tulemusi ning projekt hõlmab nii teadus- ja arendustegevust ning innovatsiooni kui ka esmakordset tööstuslikku kasutuselevõttu.
26. Keskkonna-, energeetika-, transpordi-, tervishoiu- või digiprojektid, niivõrd kui need ei ole hõlmatud punktidega 23 ja 24, peavad olema väga olulised ELi keskkonna-, kliima-, energia- (sealhulgas energiavarustuse kindlus), transpordi-, tervishoiu- või digistrateegia jaoks või mõjutama oluliselt siseturgu, hõlmates, kuid mitte ainult, neid konkreetseid sektoreid.

3.3. Projekti olulisus

27. Et projekti saaks käsitada üleeuroopalist huvi pakkuva tähtsa projektina, peab see olema oluline kvantitatiivselt või kvalitatiivselt. Projekt peab olema eriti suur kas mahu või ulatuse poolest ja/või olema seotud suure tehnoloogilise või finantsriskiga.

4. SISETURUGA KOKKUSOBIVUSE KRITEERIUMID

28. Hinnates üleeuroopalist huvi pakkuvate tähtsate projektide elluviimiseks antud abi kokkusobivust siseturuga lähtuvalt ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punktist b, võtab komisjon arvesse punktides 4.1, 4.2 ja 4.3 sätestatud kriteeriume²³.
29. Tasakaalustatuse kriteeriume kohaldades hindab komisjon, kas abi eeldatav positiivne mõju kaalub üles selle võimaliku negatiivse mõju.
30. Projekti olemust arvesse võttes võib komisjon leida, et kui projekt vastab eespool 3. jaos sätestatud abikõlblikkuse kriteeriumidele, eeldatakse integreeritud projekti üksikkomponentide puhul olulise turutõrke või süsteemse puuduse olemasolu ning panust üleeuroopalist huvi pakkuva eesmärgi saavutamisse.

---

²² Mõiste „äritegevus“ ei hõlma katsetapiga seotud piiratud ebatüüpilist müüki, sealhulgas valimi- või tagasisidemüüki või sertifitseerimismüüki.

²³ Euroopa Kohus on näinud komisjonile ette kaalutusõiguse hindamaks üleeuroopalist huvi pakkuvate tähtsate projektide kokkusobivust siseturuga. Liidetud kohtuasjad C-62/87 ja 72/87: Exécutif régional wallon ja SA Glaverbel vs. komisjon (1988), ECLI:EU:C:1988:132, punkt 21.

4.1. Abi vajalikkus ja proportsionaalsus

31. Abiga ei tohi subsideerida sellise projekti kulusid, mida ettevõtted kannaks igal juhul, ja sellega ei tohi hüvitada majandustegevuse tavalist äririski. Projekti elluviimine ilma abita peaks olema võimatu või olema võimalik väiksemas suurusjärgus või ulatuses või erineval viisil, mis märkimisväärselt vähendaks projektist oodatavat kasu²⁴. Abi peetakse proportsionaalseks ainult juhul, kui väiksema abiga ei ole võimalik saavutada sama tulemust.
32. Liikmesriik peab esitama komisjonile abi saava projekti kohta piisavalt teavet ning samuti põhjaliku kirjelduse vastupidise stsenaariumi kohta, mille puhul abitaotleja ei saa abi üheltki liikmesriigilt. Vastupidine stsenaarium võib olla alternatiivse projekti puudumine, abisaaja sisemises otsusetegemises kaalutud alternatiivprojekt või osaliselt või täielikult väljaspool ELi elluviidav alternatiivprojekt. Abisaaja esitatud vastupidise stsenaariumi usaldusväärsuse tõendamiseks palutakse teavitaval liikmesriigil esitada abisaaja asjakohased sisedokumendid, nagu juhatuse ettekanded, analüüsid, aruanded ja selliseid alternatiivseid projekte käsitlevad uuringud.
33. Alternatiivse projekti puudumisel kontrollib komisjon, et abisumma ei ületaks abi saava projekti piisavat kasumlikkust tagavat miinimumi, võimaldades näiteks saavutada projekti sisemise tulumäära, mis vastab sektori või asjaomase ettevõtja vastavale võrdlusnäitajale. Selleks otstarbeks võib kasutada ka tavalisi tulumäärasid, mida abi saav ettevõtte muude sarnaste investeerimisprojektide puhul tavaliselt eeldab, äriühingu kui terviku kapitalikulu või asjaomases majandusharus tavapärastel täheldatud tulumäärasid. Arvesse tuleb võtta kõiki asjassepuutuvaid eeldatavaid kulusid ja tulusid projekti kestuse jooksul.
34. Abi ülemmäära kindlaksmääramisel lähtutakse abikõlblike kuludega seotud rahastamispuudujäägist. Kui rahastamispuudujäägi analüüs seda lubab, võib abi osakaal katta kõik abikõlblikud kulud. Rahastamispuudujäägi all mõistetakse asjaomase diskontotehuri alusel (mis kajastab tasuvusläve, mida abisaajal on vaja projekti läbiviimiseks, pidades eelkõige silmas seotud riske) jooksvale väärtusele diskonteeritud positiivsete ja negatiivsete rahavoogude vahet investeringu eluea jooksul. Abikõlblikud kulud on sätestatud lisas²⁵.
35. Kui näiteks äriühingu sisedokumentidega tõendatakse, et abi saajal on selge valik, kas rakendada abi saav projekt või alternatiivne ilma abita projekt, võrdleb komisjon abi saava projekti investeringu ja abi mitteandmise korral tehtava investeringu eeldatavat nüüdispuhasväärtust, võttes arvesse erinevate äristsenariumide tõenäosust.
36. Üleeuroopalist huvi pakkuvate tähtsate projektide elluviimiseks antavat riigiabi võib kumuleerida ELi rahastamise või muu riigiabiga, tingimusel et samadele abikõlblikele kuludele antud riikliku rahastamise kogusumma ei

---

²⁴ Abitaotlus peab eelnema tööde alustamisele, mis on kas investeringuga seotud ehitustööde alustamine või esimene kindel kohustus tellida seadmeid või muu kohustus, mis teeb investeringu pöördumatuks (olenevalt sellest, kumb on varajasem). Maa ostmist ja ettevalmistustöid, nagu lubade saamist ja esialgseid teostatavusuuringuid, tööde alustamiseks ei peeta.

²⁵ Integreeritud projekti korral tuleb abikõlblikud kulud esitada eraldi iga üksikprojekti kohta.

ületa kõige soodsamat rahastamismäära, mis on sätestatud kohaldatavates ELi õigusnormides.

37. Täiendava kaitsemeetmena, millega tagatakse, et riigiabi jääb proportsionaalseks ja piirub vajalikuga, võib komisjon nõuda, et teavitav liikmesriik võtaks kasutusele tagastamismehhanismi. Tagastamismehhanism peaks tagama tulude tasakaalustatud jagamise juhul, kui projekt on kasumlikum, kui rahastamispuudujäägi analüüsis prognoositud. Selline mehhanism tuleks kavandada nii, et toetusesaajatel säiliks stiimul maksimeerida investeringute ja projektide tulemuslikkust. Liikmesriike ei takistata rakendamast täiendavaid või rangemaid tagastamismehhanisme.
38. Komisjon võtab oma analüüsis arvesse järgmisi aspekte:
- a) kavandatud muudatuse üksikasjad: liikmesriik peab üksikasjalikult kirjeldama käitumise muutust, mida riigiabiga tahetakse saavutada (uue projekti algatamine, projekti mahu või ulatuse laiendamine või kiirem teostamine). Käitumise muutuse kindlakstegemiseks tuleb võrrelda kavandatava tegevuse eeldatavat tulemust ja taset abi andmise ja mitteandmise korral. Stsenaariumide erinevus näitab abimeetme toimet ja ergutavat mõju;
  - b) tulusus: kui projekt iseenesest ei ole eraettevõtte jaoks piisavalt tulus, kuid toob olulist kasu ühiskonnale, on abil tõenäoliselt ergutav mõju.
39. Rahvusvahelise kaubanduse tegelike või võimalike otseste või kaudsete moonutuste kõrvaldamiseks võib komisjon võtta arvesse tõika, et konkurendid väljaspool ELi on kaudselt või otseselt saanud (viimase kolme aasta jooksul) või hakkavad saama samaväärse osatähtsusega abi samalaadsete projektide jaoks. Kui aga rahvusvahelise kaubanduse moonutused ilmnevad tõenäoliselt enam kui kolme aasta pärast, võib vaatlusperioodi sektori iseloomu arvestades vastavalt pikendada. Võimaluse korral esitab liikmesriik komisjonile piisava teabe, mis võimaldab viimasel hinnata olukorda ja eelkõige vajadust võtta arvesse kolmanda riigi konkurendi konkurentsieelist. Kui komisjonil puuduvad tõendid antud või kavandatava abi kohta, võib tema otsus põhineda ka kaudsetel tõenditel. Komisjon võib võtta ka asjakohaseid meetmeid, et kõrvaldada konkurentsimoontused, mis tulenevad väljaspool ELi saadud toetustest.
40. Tõendite kogumisel võib komisjon kasutada oma uurimisvolitusi²⁶.
41. Abimeetme valimisel tuleb lähtuda turutõrkest või muust olulisest süsteemsest veast, mida abimeetmega soovitakse kõrvaldada. Näiteks kui probleem, mille leevendamiseks abi antakse, on vähene juurdepääs rahastamisele, peaksid liikmesriigid üldiselt andma abi pigem likviidsustoetusena (nt laen või garantii²⁷). Kui ettevõttele on vaja pakkuda ka teatavas ulatuses riskide jagamist, tuleks abimeetmeks üldiselt valida

---

²⁶ Vt nõukogu 22. juuli 2013. aasta määruse (EL) nr 734/2013 (millega muudetakse määrust (EÜ) nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad EÜ asutamislepingu artikli 93 kohaldamiseks) artikli 1 lõige 3 (ELT L 204, 31.7.2013, lk 15).

²⁷ Garantiina antav abi peab olema ajaliselt piiritletud ja laenuna antava abi suhtes tuleb kohaldada tagasimakseperioodi.

tagasimakstav ettemakse. Tagasimakstavat abi võib üldjuhul pidada positiivseks näitajaks.

42. Komisjon eelistab projekte, milles osaleb väga suures ulatuses kas abisaaja ise või teevad seda sõltumatud erainvestorid. Osalust materiaalse ja immateriaalse vara ning maa kujul tuleb kajastada turuhinnaga.
43. Positiivseks näitajaks peetakse abisaajate valimist konkurentsil põhineva, läbipaistva ja mittediskrimineeriva menetluse tulemusena.

4.2. Põhjendamatute konkurentsimoontuste ärahoidmine ja kaalukriteerium

44. Liikmesriik peaks esitama tõendid selle kohta, et kavandatav abimeede on projekti eesmärgi saavutamiseks asjakohane poliitikavahend. Abimeedet ei peeta sobivaks, kui muude, vähem moonutavate poliitika- või abivahenditega on võimalik saada sama tulemus.
45. Et abi oleks siseturuga kokkusobiv, peab abimeetme negatiivne mõju konkurentsile ja kaubandusele olema piiratud ning väiksem kui positiivne mõju Euroopa ühist huvi pakkuva eesmärgi saavutamisele.
46. Abimeetme negatiivse mõju hindamisel keskendub komisjon oma analüüsis tõenäolisele mõjule, mida abi võib avaldada ettevõtjate konkurentsile asjaomastel tooteturgudel, sealhulgas eelnevatel või järgnevatel turgudel, ning liigse tootmisvõimsuse ohule.
47. Komisjon hindab turulepääsu piiramise ja turgu valitseva seisundi tekkimise ohtu, eriti juhul, kui uurimistulemused puuduvad või neid levitatakse piiratult. Taristu²⁸ ehitamisega seotud projektid peavad vastama taristule avatud ja mittediskrimineeriva juurdepääsu ning mittediskrimineeriva hinnakujunduse ja võrguhalduse põhimõtetele, sealhulgas ELi õiguses sätestatud põhimõtetele²⁹.
48. Komisjon hindab võimalikku negatiivset mõju kaubandusele, sealhulgas ohtu, et liikmesriigid hakkavad üksteise võidu toetusi andma, mis võib tekkida seoses asukohavalikuga.
49. Hinnates võimalikku negatiivset mõju kaubandusele, kaalub komisjon, kas abi andmise tingimuseks on abisaaja tootmistegevuse või muu tegevuse üleviimine teisest EMPs asuvast riigist abi andva liikmesriigi territooriumile. Selline tingimus näib kahjustavat siseturgu, olenemata sellest, kui palju töökohti on abisaaja esialgsel asutamisel EMPs tegelikult kaotatud.

4.3. Läbipaistvus

50. Liikmesriigid peavad tagama, et komisjoni läbipaistvusmoodulis või ülevaatlikul riigiabi veebisaidil avaldatakse riiklikul või piirkondlikul tasandil järgmine teave:
  - a) üksikabi andmiseks vastu võetud otsuse ja selle rakendussätete täistekst või link sellele;

---

²⁸ Kahtluse vältimiseks ei loeta katsetootmisliine taristuks.

²⁹ Kui tegu on energiataristu projektiga, kohaldatakse juhul, kui siseturu õigusaktid seda nõuavad, selle suhtes tariifi- ja liitumissätteid ning eraldamisnõudeid.

- b) abi andva(te) asutus(t)e nimi (nimed);
  - c) iga abisaaja nimi ja tunnus, välja arvatud ärisaladused ja muu konfidentsiaalne teave nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel ja komisjoni nõusolekul kooskõlas komisjoni teatisega, milles käsitletakse ametisaladust riigiabi otsustes³⁰;
  - d) abimeede,³¹ abielement ja kui see on erinev, siis abi nominaalsumma, väljendatuna igale abisaajale antud kogusummana omavääringus;
  - e) abi andmise kuupäev ja avaldamise kuupäev;
  - f) ettevõtja liik (väike või keskmise suurusega ettevõtja / suurettevõtja);
  - g) piirkond, kus abisaaja asub (NUTS 2. tasand või madalam);
  - h) peamine majandussektor, kus abisaaja tegutseb (NACE rühma tasandil);
  - i) abi eesmärk.
51. Teabe avaldamise nõue kehtib 500 000 eurot ületava üksikabi puhul. Sellise teabe peab avaldama pärast abi andmise otsuse tegemist, seda peab säilitama vähemalt kümme aastat ja see peab olema üldsusele piiranguteta kättesaadav³².

5. LÖPPSÄTTED

5.1. Teavitamiskohustus

52. Vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 108 lõikele 3 peavad liikmesriigid komisjoni eelnevalt teavitama kõikidest plaanidest, mis puudutavad riigiabi määramist või muutmist, sh abi üleeuroopalist huvi pakkuvatele tähtsatele projektidele.
53. Samas soovitatakse üleeuroopalist huvi pakkuvas tähtsas projektis osalevatel liikmesriikidel esitada komisjonile võimaluse korral ühine teatis, mis sisaldab üleeuroopalist huvi pakkuvat tähtsat projekti kirjeldavat ja rahastamiskõlblikkust tõendavat ühist teksti.

5.2. Järelhindamine ja aruandlus

54. Projekti käigus tuleb esitada korrapäraselt aruandeid. Vajaduse korral võib komisjon nõuda järelhindamist.

5.3. Kohaldamine

55. Käesolevat teatist kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2022.

³⁰ C(2003) 4582 (ELT C 297, 9.12.2003, lk 6).

³¹ Toetus/intressitoetus; laen / tagasimakstavad ettemaksed / tagasimakstav toetus; garantii; maksusoodustus või -vabastus; riskifinantseerimine; muu (palun täpsustage). Kui abi antakse mitme meetme kaudu, tuleb esitada abisumma iga meetme kohta eraldi.

³² Teave tuleb avaldada kuue kuu jooksul alates abi andmise kuupäevast. Ebaseadusliku abi korral nõutakse, et liikmesriigid tagaksid kõnealuse teabe avaldamise tagantjärele kuue kuu jooksul alates komisjoni otsuse kuupäevast. Teave peab olema kättesaadav vormingus, mis võimaldab andmeid otsida, väljavõtteid teha ja hõlpsasti internetis avaldada, näiteks CSV- või XML-vormingus.

56. Komisjon kohaldab käesolevas teatises sätestatud põhimõtteid kõikide teatatud projektide suhtes, mille kohta ta peab tegema otsuse pärast teatise kohaldama hakkamist, isegi kui projektidest on teatatud enne kõnealust kuupäeva.
57. Kooskõlas ebaseadusliku riigiabi hindamise suhtes kohaldatavate eeskirjade kindlaksmääramist käsitleva teatisega³³ kohaldab komisjon teatamata abi suhtes käesolevat teatist, kui abi anti pärast selle kohaldama hakkamist, ning muudel juhtudel norme, mis kehtisid abi andmise ajal.

---

³³ Komisjoni teatis ebaseadusliku riigiabi hindamise suhtes kohaldatavate eeskirjade kindlaksmääramise kohta (EÜT C 119, 22.5.2002, lk 22).

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, XXX
[...] (2021) XXX draft

ANNEX 1

LISA

järgmise dokumendi juurde:

KOMISJONI TEATIS

**Kriteeriumid, mis võimaldavad analüüsida üleeuroopalise tähtsusega projektide
elluviimise toetamiseks antava riigiabi kokkusobivust siseturuga**

LISA
RAHASTAMISKÕLBLIKUD KULUD

- a) Teostatavusuuringud (sh ettevalmistavad tehnilised uuringud) ja projekti elluviimiseks vajalike lubade hankimise kulud.
- b) Vahendite ja seadmete (sh käitiste ja transpordivahendite) kulud sellisel määral ja ajavahemikul, mil neid vahendeid ja seadmeid projektis kasutatakse. Kui vahendeid ja seadmeid ei kasutata projektis kogu nende kasutusea vältel, peetakse abikõlblikuks vaid projekti kestusele vastavaid hea raamatupidamistava kohaselt arvatud amortisatsioonikulusid.
- c) Hoonete, taristu ja maa soetamis- või ehituskulud projektis kasutamise määrale ja kestusele vastavas mahus. Kui neid kulusid ei määrata kindlaks mitte amortisatsioonikulu, vaid omandi üleminekuga seotud kulude või tegelikult tekkinud kapitalikulude põhjal, tuleb maa, hoone või taristu jääkväärtus rahastamispuudujäägist kas eelnevalt või tagantjärele maha arvata.
- d) Muud projekti jaoks vajaliku materjali, varustuse ja samalaadsete toodete kulud.
- e) Patentide ja muu immateriaalse vara omandamise, valideerimise ja kaitsmise kulud. Turutingimustel välisallikast ostetud või litsentsitud lepinguliste teadusuuringute, teadmiste ja patentide kulud ning üksnes projekti jaoks kasutatud nõustamisteenuste ja muude samalaadsete teenuste kulud.
- f) Personali- ja halduskulud (sh üldkulud), mis on otseselt seotud teadus- ja arendustegevuse või innovatsiooniga, sh sellise teadus- ja arendustegevuse või innovatsiooniga, mis on seotud esmakordse tööstusliku kasutuselevõtuga, või mis taristuprojektide puhul on kantud taristu ehitamise ajal.
- g) Esmakordse tööstusliku kasutuselevõtu projektile antava abi puhul kapitali- ja tegevuskulud projekti raames kasutatavas ulatuses ja perioodil, kui tööstuslikule kasutuselevõtule eelneb teadus- ja arendustegevus ja innovatsioon ning ka tööstuslik kasutuselevõtt ise hõlmab olulise osana teadus- ja arendustegevust ja innovatsiooni, mis on projekti edukaks elluviimiseks tingimata vajalik. Tegevuskulud peavad olema seotud projekti sellise osaga.
- h) Kui see on põhjendatud, võib aktsepteerida ka muid kulusid, kui need on lahutamatult seotud projekti elluviimisega, v.a punktiga g hõlmamata tegevuskulud.